

Digitoriaal

‘**D**e *Spectator* aan zijne lezers’. Met deze woorden richtte eerste luitenant Van Rijnveld, oprichter en hoofdredacteur van het eerste uur, zich in het eerste nummer van *De Militaire Spectator* in 1832 tot zijn lezers. Hij deelde hen mee dat *De Militaire Spectator* kon gaan fungeren als een ‘conductor’ die ervoor zou zorgen dat de krijgserveraring die het leger onlangs in België had opgedaan, de aandacht zou krijgen die ze verdiende. Verder deed hij over het doel van zijn periodiek slechts een betrekkelijk vage mededeling dat de *Spectator* waarnemingen zou kunnen doen en opmerkingen zou kunnen maken tot nut van het leger en het vaderland.¹

Nu, 183 jaar later, richt de redactie zich andermaal tot de lezers van de *Militaire Spectator*. Het tijdschrift is sinds 1832 – met uitzondering van de periode tussen 1943 tot 1945 – onafgebroken in druk verschenen. Onder verantwoordelijkheid van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap (KVBK) geven wij elf keer per jaar een militair-wetenschappelijk tijdschrift uit. Door de jaren heen is de *Militaire Spectator* met zijn tijd meegegaan en is de vormgeving verschillende keren in een nieuw jasje gestoken. Oudere lezers herinneren zich ongetwijfeld nog de twee-koloms opmaak zonder gebruik van kleuren. Sinds 2008 kennen we de huidige opmaak, full-colour en ruimschoots voorzien van beeldmateriaal.

De afgelopen decennia bestaat er ook een andere ontwikkeling, waar alle gedrukte media een antwoord op zoeken of hebben gezocht, en dat is de digitalisering. De wereld van de geschreven media verandert razendsnel. Het is moeilijk te voorspellen welke ontwikkelingen duurzaam zijn en welke van voorbijgaande aard. Neem bijvoorbeeld de kranten. Elke krant is tegenwoordig online beschikbaar, maar moet voor wat betreft de nieuwsfunctie concurreren met vele andere gratis nieuwssites. De huidige generatie vergaart nieuws op een heel andere manier dan de man in de straat die honderd jaar geleden het nieuws over de ontwikkelingen in de Grote Oorlog uit de krant moest vernemen. De dagbladen zien hun gedrukte oplages in rap tempo afnemen en die ontwikkelingen nopen hen zich te bezinnen op de toekomstige rol van de krant.

De redactie van de *Militaire Spectator* heeft zich ook bezonnen op de rol van het tijdschrift in het digitale tijdperk. Een dergelijke analyse begint bij de bestaansgrond van het tijdschrift, te weten de overeenkomst tussen het ministerie van Defensie en de KVBK. Daarin is overeengekomen dat het ministerie ‘een wetenschappelijk tijdschrift wenst uit te geven op het gebied van de krijgswetenschap in de ruimste van het woord teneinde defensiepersoneel en geïnteresseerden buiten de krijgsmacht te informeren omtrent ontwikkelingen op dit gebied, onderzoek en publicatie wil stimuleren, een bijdrage wil leveren aan het op peil houden van de professionaliteit van de krijgsmacht en de dialoog met de maatschappij wil behouden’.

In modern jargon hebben we deze doelstelling eerder verwoord als de 3D-benadering van

¹ Ben Schoenmaker en Floribert Baudet, *Officieren aan het woord. De geschiedenis van de Militaire Spectator 1832-2007* (Amsterdam, Uitgeverij Boom, 2007).

de *Militaire Spectator: Disseminate, Development en Debate*. Verspreiding van informatie, ontwikkeling van de lezer en de krijgswetenschap, en het voeren van de dialoog daarover.

Digitalisering opent de weg om de verspreiding te vergemakkelijken en de informerende rol te versterken door gebruik te maken van internet en sociale media. Ook biedt internet nieuwe mogelijkheden om de dialoog vorm te geven.

De *Militaire Spectator* wordt nu in gedrukte vorm, naast de leden van de KVBK, toegezonden aan alle actief dienende officieren, burgermedewerkers vanaf schaal 12 en actieve reservisten in de rang van officier. Door de digitalisering breiden we de potentiële verspreiding in één keer uit tot de volledige doelgroep, zoals bedoeld in de overeenkomst tussen het ministerie van Defensie en de KVBK. Via internet kan iedereen immers gemakkelijk kennis nemen van de inhoud van ons tijdschrift.

Onze ambitie blijft een wetenschappelijk tijdschrift uit te geven en we hebben ons daarom gespiegeld aan andere wetenschappelijke bladen die ons zijn voorgegaan op de digitale snelweg. Dergelijke tijdschriften zijn meestal ontsloten via een website, waarop de artikelen snel en eenvoudig, zowel in *plain text* als in de vertrouwde opmaak als pdf-formaat, zijn te vinden. Dat is precies wat wij in deze eerste digitaliseringsslag gaan doen. Natuurlijk hebben wij ook vergezichten besproken voor de *Militaire Spectator* verder in de eenentwintigste eeuw, maar we kwamen tot de conclusie dat hier het adagium geldt *'In der Beschränkung zeigt sich der Meister'*.

We zullen voorzichtig gaan experimenteren met moderne media en technieken. Zo zal het eenvoudig worden om een reactie in te sturen aan de redactie, maar zijn we terughoudend met het openen van een openbaar online discussieplatform. Om dat professioneel te doen ontbreekt het ons voorlopig aan capaciteit. We behouden natuurlijk wel onze rubriek 'Meningen van anderen', waar het iedereen vrijstaat een bijdrage te leveren aan de zo gewenste dialoog. We zullen reacties vooralsnog alleen plaatsen nadat de redactie er kennis van heeft genomen.

Wij hebben met deze website de ambitie om in de toekomst uit te groeien tot het *portal* van de krijgswetenschap. Vanuit deze pagina moet het mogelijk worden snel de beschikbare informatie op het gebied van de krijgswetenschap te vinden. Daarvoor gaan we samenwerking zoeken met partners op dit gebied om zo de krijgswetenschap die plaats te geven op het World Wide Web die ze verdient. Met deze digitalisering zetten we een voorzichtige maar belangrijke stap. Een ander voordeel van de nieuwe website is dat het mogelijk wordt artikelen eenvoudig te delen via sociale media als *Twitter*, *Linkedin* en *Facebook*.

Vanaf 1 januari 2015 wordt het tijdschrift niet langer in gedrukte vorm toegezonden naar de voornoemde medewerkers van het ministerie van Defensie. De KVBK zet deze service voor haar leden overigens wel voort. Wilt u de *Militaire Spectator* in de toekomst in gedrukte vorm blijven ontvangen, dan is een lidmaatschap van de KVBK de oplossing. Dankzij de digitalisering kan iedereen kennis nemen van de pennenvruchten van onze auteurs via de website. Internet is voor iedereen toegankelijk en dat zal dus met de *Militaire Spectator* na 1 januari 2015 ook zo zijn. U kunt via de website eenvoudig met één klik de nieuwste uitgave in pdf-formaat laden. Daarnaast worden de artikelen, editoria's en columns vanaf 2006 op een moderne manier op de site gepresenteerd en gemakkelijk toegankelijk gemaakt. Het erfgoed van vóór die tijd, pdf's van de *Militaire Spectator* van 1832 tot 2005, blijft beschikbaar via www.kvbk-cultureelerfgoed.nl.

De inhoud en de doelstelling van de *Militaire Spectator* heeft bewezen niet voorbijgaand van aard te zijn. Het erfgoed van de *Militaire Spectator* biedt een fantastisch overzicht van de ontwikkeling van het militair-wetenschappelijke denken in Nederland door de eeuwen heen. De *Militaire Spectator* is het enige militair-wetenschappelijke tijdschrift in Nederland en we willen deze positie graag behouden. Het digitale tijdperk biedt nieuwe kansen om onze ambitie in te vullen. We nodigen u van harte uit om de *Militaire Spectator* ook in digitale vorm te omarmen. ■